

4. Птуха В. А. Національно-культурна семантика номінацій одягу в англійській та українській мовах : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.017 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство» / Птуха Владислав Анатолійович. – К., 2013. – 22 с.
5. Птуха В. А. Мотиваційна основа номінацій одягу з національно-культурним компонентом семантики в англійській та українській мовах / В. А. Птуха // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія : «Філологія»: [зб. наук. пр.] / [відп. ред. Ступак І. В.]. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2014. – Вип. 8. – Т. 2. – С. 180–182.
6. Толстая С. М. Мотивационные семантические модели и картина мира / С. М. Толстая // Русский язык в научном освещении. – 2002. – № 1. – С. 112–128.

Список джерел ілюстративного матеріалу:

7. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / [укл. О. С. Мельничук та ін.]. – К. : Наукова думка, 1982. – 2006. – Т. 1. – 1982. – 634 с.; – Т. 2. – 1985. – 573 с.; – Т. 3. – 1989. – 552 с.; – Т. 4. – 2004. – 656 с.; – Т. 5. – 2006. – 516 с.; – Т. 6. – 2012. – 568 с.
8. Лучик В. В. Етимологічний словник топонімів України / В. В. Лучик [відп. ред. В. Г. Склярєнко]. – К. : ВЦ «Академія», 2014. – 544 с.
9. Маковский М. М. Историко-этимологический словарь современного английского языка. – М. : Издательский дом «Диалог», 1999. – 416 с.
10. Масенко Л. Т. Українські імена та прізвища / Лариса Тетентіївна Масенко. – К. : Знання, 1990. – 48 с.
11. Anthony Badsey-Ellis. What is in a street name? – Published by Capital History, 2011. – P. 80.
12. Klein E. A Comprehensive Etymological Dictionary of the English Language / Ernest Klein. – Amsterdam, L., N.Y. : Elsevier Publishing Company, 1966. – 1776 p.

УДК 811.111: 81'27

К. С. Радіонова,

Запорізький національний університет, м. Запоріжжя

ЗООНИМИ У СТІЙКИХ КОМПАРАТИВНИХ ОДИНИЦЯХ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО СВІТУ ЛЮДИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ, ФРАНЦУЗЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ТА РОСІЙСЬКІЙ МОВАХ

Статтю присвячено особливостям вжитку стійких компаративних одиниць, їхнього місця у сучасній лінгвістиці. Розглянуто стійкі порівняння, до складу яких входять зооніми. Наведено приклади зоосемізмів та проаналізовано фразеологічні звороти на позначення внутрішнього світу людини в англійській, французькій, українській та російській мовах.

Ключові слова: стійкі компаративні одиниці, порівняння, компаративні фразеологічні одиниці, зоонім.

ZOONYMS IN STABLE COMPARATIVE UNITS FOR DESCRIBING PEOPLE'S INNER WORLD IN ENGLISH, FRENCH, UKRAINIAN AND RUSSIAN

The article investigates the essence and the peculiarities of stable comparative units usage, their place in modern linguistics. Comparative phraseological units are language units, characterized by meaning integrity and structure stability. There are two types of comparative units: the ones, which have equivalents in other languages, and the ones which do not have any equivalents. The first type is also divided into absolute equivalents and partial equivalents.

The aim of the article is to analyze the peculiarities of stable comparative units with an animalistic component (zoonym) used to describe people's inner world in English, French, Ukrainian and Russian. Zoonym is a lexico-semantic alternative of a word, presented as an animal name. As the results have shown all the peoples use stable units with animalistic components to describe human character. This fact can be explained by an ancient tradition when a person considered himself as a part of nature and provided representatives of animal and plant world with human features.

The examples of similes with zoonyms demonstrate a low percentage of absolute equivalents in the languages, so partial equivalents occupy the main layer of this semantic group. Nevertheless all stable comparative units with an animalistic component represent various aspects of the concept «human».

Key words: stable comparative units, similes, comparative phraseological units, zoonym.

ЗООНИМЫ В УСТОЙЧИВЫХ КОМПАРАТИВНЫХ ЕДИНИЦАХ НА ОБОЗНАЧЕНИЕ ВНУТРЕННЕГО МИРА ЧЕЛОВЕКА В АНГЛИЙСКОМ, ФРАНЦУЗСКОМ, УКРАИНСКОМ И РУССКОМ ЯЗЫКАХ

Статья посвящена особенностям употребления устойчивых компаративных единиц, их места в современной лингвистике. Рассмотрены устойчивые сравнения, в состав которых входят зоонимы. Приведены примеры и проанализированы фразеологические обороты на обозначение внутреннего мира человека в английском, французском, украинском и русском языках.

Ключевые слова: устойчивые компаративные единицы, сравнения, компаративные фразеологические единицы, зооним.

Постановка проблеми: Стійкі компаративні одиниці як особливий вид мовного порівняння та об'єкт міжмовного зіставлення заповнюють всі сфери людського життя, допомагаючи мовцю інтерпретувати, оцінити й виразити до нього суб'єктивне ставлення. З самого народження людині властиво надавати оцінку всьому, що її оточує, порівнювати одні предмети з іншими. Саме тому кожен з нас щодня на підсвідомому рівні вправно оперує стійкими фразеологічними зворотами, що сприяє їхньому гармонічному входженню в мовлення на тій чи іншій національній мові. Зоосемізи як окремий пласт фразеологізмів відрізняються широкою розповсюдженістю та сферою вжитку у повсякденному житті, що обумовлено міцним зв'язком людини з тваринним світом.

Метою даного дослідження є висвітлення закономірностей вжитку стійких компаративних одиниць з компонентом-зоонімом для опису внутрішнього світу людини.

Відповідно до зазначеної мети **завданням** статті є аналіз та виявлення загальних рис та розбіжностей компаративних одиниць з зоонімами в англійській, французькій, українській та російській мовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасній лінгвістиці виділяють два типи стійких компаративних одиниць: компаративами, які мають еквіваленти в інших мовах, та компаративами, які не мають еквівалентів в інших етнокультурах. Перші поділяються на дві групи – повні та часткові еквіваленти. Повні еквіваленти мають не тільки одне і те ж саме значення в різних мовах, а ще й однакову лексичну й граматичну структуру. Часткові еквіваленти мають певні лексичні, граматичні або лексико-граматичні відмінності. [2, с. 318].

У статті ми проаналізуємо особливості вжитку стійких компаративних одиниць з зоонімічним компонентом на позначення внутрішнього світу людини. Зоонім – лексико-семантичний варіант слова, що виступає в якості назви тварини

і як метафорична назва при аналізі лексики з точки зору емоційно-оціночної характеристики людини [4, с. 31]. Оскільки тварини оточують нас з давніх часів, співвіднесення стереотипів тваринного світу та рис людини знаходить яскраве віддзеркалення у стійких компаративних одиницях англійської, французької, української та російської мов.

Основним складником стійких зоонімічних компаративом є іменник з позначенням тварин, який вводиться у словосполучення за допомогою порівняльних сполучників. Найбільш розповсюдженими конекторами української мови є сполучники **як, мов, немов**, російської – **как**, англійської – **as, like** та французької – **comme**.

Стійкі компаративні одиниці відбивають національну специфіку народу. В. фон Гумбольдт наголошував, що кожна конкретна мова пов'язана з духом народу, носієм цієї мови. Мова – це зовнішній вияв духу народу. Дух народу можна пізнати тільки через мову. Дух народу – основа розрізнення мов [3, с. 255]. Компаративні фразеологізми, які відтворюють менталітет своїми прототипами, до складу яких і входять порівняння з фаунонімами, відзначаються впізнанням в рамках національної культури, духовним та соціальним зв'язком між носіями мови. Та важливою особливістю даної групи компаративом є їхня прозорість та зрозумілість для представників інших національностей, які здатні дешифрувати уявлення, покладені в основу порівняння, шляхом зіставлення рис людини з рисами того чи іншого образу-еталону.

Стійкі компаративні одиниці, до складу яких входять назви тварин, займають досить широкий пласт фразеології, оскільки людина ще з давніх часів вбачала себе як єдине ціле з природою, наділяючи представників тваринного та рослинного світу людськими рисами [4, с. 34].

Оскільки стійкі компаративні одиниці мають антропоцентричний характер, зоосеміми виражають суттєві риси людини, чи то її зовнішнього виду, чи то внутрішнього світу, чи то манеру її поведінки. Нижче ми розглянемо особливості вжитку назв тварин у структурі стійких компаративних одиниць на позначення внутрішніх рис людини в англійській, французькій, українській та російській мовах. Наступні риси характеру людини, як мудрий – дурний, добрий – злий, покірливий – впертий допоможуть простежити, як відбиваються окремі риси тварин у порівняльних фразеологізмах зазначених мов.

Мудрість – дурість

Мудру людину часто асоціюють з досить цікавим плазуном ряду лускатих **змієм**. Змій у різних культурах сприймається доволі суперечливо, що пояснюється його протилежними характеристиками, а саме – нерухомістю, безчинністю в одну мить та смертельною небезпечністю в іншу хвилину. Поведінку змія оцінюють як досить кмітливую, розумну та зважену, тому і з ним часто порівнюють мудрих та мізкуватих людей: укр. **мудрий як змії**, рос. **мудрый как змий / змея** (*– Интересно, мы когда-нибудь поедим? – А куда торопиться? – спросил Щербак. – Гришка мур как змий, – заметил Домешек*), англ. **wise as a serpent**.

Мудрість людини полягає у її розмірених, щільно обміркованих діях, обґрунтованих рішеннях, які не всім зрозумілі та доступні. Мудрість – неоднозначна риса, її не можна поставити в один ряд з такими характеристиками як простота, доброта або відвертість, бо мудрість поєднує в собі ще й якісь таємні, невідомі шляхи розсудливого застосування всіх знань та навичок на практиці. Втіленням таких здібностей є і птах сімейства хижевих **сова**. Відношення до сови, як і до змія, суперечливе, бо, з одного боку, її вважають вісницею смерті, спільницею бід та нечистої сили, а з іншого – символом мудрості. Ще стародавні греки та римляни співвідносили сову з великим знанням та мудрістю, вшановували її як охоронницю особливих таємниць цивілізації, тому недивно, що англійці, наприклад, досить часто оперують компаративом **wise as an owl** для опису кмітливої та винахідливої людини (*This is a difficult problem. You'd need to be as wise as an owl to be able to solve it*). В той самий час в англійській мові існує й інший стійкий компаративний вираз **silly / stupid as an owl** (дослівно «дурний як сова»: *«Emily was always as stupid as an owl,» said Miss Blenkinsop*).

Як бачимо, зоонім **owl** (сова) несе як позитивне, так і негативне значення у різних контекстах. В основі метафоричного переосмислення фразеологізмів покладена схожість за характерними ознаками цієї птахи, які коливаються від цілком позитивних до абсолютно негативних.

Слабкий розум людини яскраво віддзеркалено у стійких компаративних одиницях усіх зазначених мов. Але кожен менталітет асоціює людську дурість з різними представниками фауни.

Так, французи інтелектуальні вади особи порівнюють з прісноводною рибою родини **коропових**, яку відгодовують у ставках для подальшого вдалого улову рибаків: **sot comme une carpe** (... *c'est une petite bourgeoise, sotte comme une carpe, coquette et égoïste avec médiocrité...*). Об'єктом порівняння на ознаку дурості у українців, росіян та англійців стала свійська птиця **гусак / гутка**, що живе поблизу людських осель: укр. **вумний як вутка**, рос. **глупый как гусь** (*Ногтев, юноша лет двадцати четырёх, брюнет. Милый, добрый, но глупый как гусь*), англ. **silly as a goose** (*Edith is as silly as a goose. She thinks that reading aloud to her house plants will help them grow*).

Поведінку дурної людини також зіставляють з поведінкою дикої трав'яної тварини **барана**: укр. **дурний як баран**, рос. **глупый как баран**, англ. **stupid as a donkey**. І знову виникає питання, чому чоловічу нетямущість порівнюють саме з цією твариною, адже, як відомо, деякі культури сприймають барана як священний культ, символ сили та хоробрості. Та в той самий час барана вважають остаточно позбавленою розуму твариною, оскільки він покійрно працює на свого господаря та цілком залежить від його волі.

Еталоном дурості стала й тварина родини **свиневих**, про яку ходить безліч прислів'їв і приказок, зазвичай образливих: **брудний як свиня, підклав свиню, жере як свиня, вчинити по-свинськи**. Оскільки вважається, що жодна з кмітливих тварин не буде возитися у бруді або смітті, свиней вважають ще й нерозумною, далекою худобою, тому з ними і порівнюють людей, поведінка яких здається позбавленою будь-якого осмислення: укр. **дурний як сто свиней**, англ. **silly / stupid as a pig** (*Many a circus has shown the wondering world a learned pig, a creature of super-animal intelligence, and yet we say of a dull person, «He is as stupid as a pig,» which proves merely that pigs vary vastly*).

Розглянемо іншу групу фразеологізмів на позначення внутрішнього світу людини: **добрий – злий**.

Фразеологізм з компонентом-зоонімом на позначення людської доброти знаходимо лише в російській мові: **добрый / ласковый как теленок / телок** (*Юрка... Прямодушный, доверчивый, восторженный и добрый как телёнок...*). В даному випадку порівняння досить прозоре та зрозуміле. Як і будь-яке немовля, теля, дитина корови, сповнене неймовірної ласки, доброти, воно бажає материнського тепла, зичливості. Через свою недосвідченість теля ще не зустрічалося з іншою стороною життя, тому так жваво поглинає та роздає такий цінний скарб як добро. Враховуючи вищесказане, зоонім **теля**, як ніякий інший компонент, може характеризувати по-справжньому добру людину.

Всі ж інші стійкі компаративні одиниці даної групи мають інший об'єкт порівняння у своєму складі, як то духовна, безтілесна істота **янгел** (рос. **добрый как ангел / агнец Божий**, англ. **kind (sweet) as an angel**) або взагалі харчовий продукт **хліб** (фр. **bon comme le (bon) pain**).

Злість людини, на відміну від доброти, більш рясно відображена у стійких фразеологізмах з зоонімічним компонентом. Тварини, як і люди, проявляють почуття гніву у різноманітних життєвих ситуаціях, захищаючись від негативних факторів навколишнього середовища, які викликають роздратованість, лють і злість. Собака, тигр, оса, ведмідь – тварини-образи лютої.

Самим розповсюдженим образом порівняння злості є, авжеж, собака. Пес – кращий друг людини, який ніколи не зрадить і завжди буде поруч, але не будемо забувати й про те, що собака – ще й охоронець нашого спокою. Її заводять з метою оборони, збереження майна та, авжеж, самого цінного – людського життя. Агресія присутня в житті кожної собаки з самого народження, а ступінь цієї агресії вже визначається призначенням тварини. Важливо навчитись розуміти причини її агресивного стану, що може сприяти уникненню нещасних випадків. Така ж сама ситуація і у людей, бо доля нашого темпераменту певною мірою передається спадково, але його суть, а з ним і ступінь злості чи агресії залежить від навколишнього середовища та особистих цілей, намірів та можливості їхньої реалізації. Тож, про розлючену людину кажуть укр. **злий як собака**, рос. **злой как собака** (*Случалось, идёт колонна в отступление – грязь по колено, на душе – то же самое, кухни неизвестно где, табаку нет, офицеры все злые как собаки ...*).

Аналогічні характеристики є і у наступного об'єкту порівняння людської злости *тигра*, великого ссавця родини котів, який характеризується неймовірною суворістю та агресією під час захисту власної території від інших хижаків чи завойовників. Саме тому знаходимо в англійській та українській культурах стійкі компаративні одиниці з зоонімом *тигр* на позначення розлюченої людини: укр. **лютий як тигр**, англ. **fierce as a tiger**.

Росіяни та англійці вбачають риси злості у крилатих жалких комахах *осах*: рос. **злой как оса** (*Знаешь, а ведь я весь парк обегал, всё искал тебя, гляжу – ты идёшь злая как оса, наверно, скучаешь...*), англ. **mad as a hornet** (*You make me so angry. I'm as mad as a hornet*). Здавалося б, який може існувати зв'язок між невеличкою яскравою комашкою та злістю. Та все дуже просто: оса у стані розгніваності використовує свою таємну зброю жало, яке вона встромлює у шкіру ворога чи противника, обороняючись таким чином від подразників навколишнього середовища. Саме тому в англійській та російській етнокультурах існує стале уявлення про осу як злу комаху.

Проаналізуємо наступні риси характеру людини: **покірливий – впертий**.

Зоосемізм *ягня* має повний збіг у смислової структурі української, російської, англійської та французької мов як символ покірної людини: укр. **покірливий як ягня**, рос. **кроткий** як ягненок (*Отчаянный Карпуша сделался смирен и кроток как яг ненок...*), англ. **meek / mild as a lamb** (*«Thank you,» said my father. His heart beat so fast that this was all he could say, and he followed meek as a lamb*), фр. **doux comme un agneau**. Тож, як бачимо, в усіх культурах ягня є носієм смиренної людини, що своїми коренями йде ще у давнину, коли кочові народи приносили в жертву новонародженого ягня як символ весняного оновлення. Біблійна ж символіка агнця йде з книги Еноха, де він вказує на чистоту, невинність, лагідність, недоброчесне жертвопринесення. Уподібнення Христа ягню вказує на «Його глибоке смирення, незлобність та покірливість», що переноситься і на самого агнця як символ Христа, особливо як знак «великої жертви за гріхи всього роду людського» [7, с. 24].

Вівця, мати чистого нічого ще нерозуміючого ягня, є також образом людської покірливості: рос. **кроткий как овца (овечка)** (*Все люди станут смиренные и покорные как овечки*), фр. **doux comme un mouton**.

Впертість людини часто асоціюють з образом мула або віслюка, гібрида коня та осла. Тварина, яка завжди все робить по-своєму, наперекір здоровому глузду, символізує такі негативні риси людини, як непоступливість та непокірність: рос. **упрямый как ишак** (*– И что это за больница? – продолжала она тоном сварливой жены, надеясь отвлечь его и не очень в это веря: он был упрям как ишак*), англ. **stubborn / obstinate as a mule** (*Sally could be as obstinate as a mule when she chose, Laura told Alf afterwards*), фр. **entêté (tête) comme une mule / un mulet** (*Jean ne veut pas écouter mes arguments et reste sur ses positions, il est tête comme une mule*).

Настирність людини на своєму нагадує поведінку свійської робочої тварини *осла*, який у усьому світі відомий як символ впертості та дурості, оскільки й досі нікому не вдалося навчитися розрізняти його настрої. Звідси маємо наступні стійкі компаративи: укр. **впертий як осел**, рос. **упрям как осел / ослица** (*Но я жив до сих пор, потому что я не только лёгок как пушинка, а еще и упрям как осёл*), фр. **entêté (tête) comme un âne / une bourrique**.

Варто зауважити, що російська мова відрізняється широким синонімічним рядом стійких фразеологічних одиниць з фаунонімами, які передають національно-стійке уособлення риси «впертий»: **упрямый как баран** (*Я с этой представительницей народа целый час бысь. Но она упёрлась на своём как баран*); **упрямый как буйвол** (*Этот бесстрашный и неуныный человек был упрям как буйвол*); **упрямый как бык** (*И Вахрушка упёрся на этой нелепой мысли как бык*).

Тож, як видно з прикладів не тільки окремі зооніми використовуються більш активно, але й певні риси людини, найчастіше негативні, привертають більшу увагу носіїв тієї чи іншої мови.

Висновки. Розглянувши компаративні одиниці на позначення внутрішнього світу людини, спостерігаємо що зооніми у складі стійких порівнянь виконують функцію образної характеристики людини. Проілюстровані приклади свідчать про спільний характер вживаності компонентів-зоонімів, але процент повних еквівалентів порівнянь у зазначених мовах не дуже високий. Оскільки кожна мова має свій власний спосіб сприйняття світу, асоціативні уявлення про тварин часто різняться у тих чи інших етнокультурах, в результаті чого часткові еквіваленти або безеквівалентні звороти є більш розповсюдженими.

Що ж стосується повних еквівалентів, то найчастіше співпадають компаративами, авжеж, української та російської мов, що обумовлено, перш за все, їхньою належністю до підгрупи східнослов'янських мов та спільністю історії. Але повні еквіваленти стійких порівнянь винайдено й у мовах, які відносяться до різних груп, що свідчить про однакові мотивації, а саме – втончене відображення деталей внутрішнього світу людини шляхом порівняння їх з представниками тваринного світу.

Подальший аналіз стійких компаративних одиниць з зоонімічним компонентом має **перспективу** дослідження функціонування фразеологізмів з зоонімами під час опису поведінки та емоційного стану людини.

Література:

1. Англо-український фразеологічний словник [уклад. К.Т. Баранцев]. – К. : Знання, 2005. – 1056 с.
2. Васильченко В. М. Концептуалізаційні особливості обрядових компаративних фразеологізмів / В. М. Васильченко / Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету: збірник наукових праць / за заг. ред. Ж. В. Колоїз. – Кривий Ріг : КДПУ, 2011. – Випуск 6. – С. 87–93.
3. Гумбольдт В. фон. Изб. Труды по языкознанию / В. фон Гумбольдт. – М. : Прогресс, 2000. – 397 с.
4. Коваленко О. В. Функціонування зоосемізмів у фразеологізмах німецької та української мов / О.В. Коваленко, В. В. Рзаєва // Одеський лінгвістичний вісник. – 2013. – Вип. 2. – С. 30–38. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/olinv_2013_2_6
5. Ужченко В. Д. Фразеологічний словник української мови / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – К. : Освіта, 1998. – 224 с.

6. Французско-русский фразеологический словарь. Около 3500 выражений. Под ред. Я. И. Рецкера. М., Гос. изд-во иностр. и нац. словарей, 1963. – 1112 с.

7. Шевченко Л. Л. Біблійна символіка. Лінгвістичний аспект / Л. Л. Шевченко // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. – 2005. – Вип. 11. – С. 19–24. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apy1_2005_11_5

8. Isabelle Chollet, Jean-Michel Robert Les expressions idiomatiques. – CLE International, 2008. – 224 p.

УДК 811.111

В. И. Рахуба,

Брестский государственный технический университет, г. Брест, Беларусь

СЛОВСОЧЕТАНИЯ АТРИБУТИВНОГО ТИПА В ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ

В статье анализируются терминологические словосочетания в экономической терминологии в современном английском языке. Рассматриваются как структурные особенности, так и семантические характеристики компонентов этих средств номинации экономических концептов.

Ключевые слова: термин, терминологическое словосочетание, номинация, атрибутивный компонент, вторичное значение.

СЛОВСПОЛУЧЕННЯ АТРИБУТИВНОГО ТИПУ В ЕКОНОМІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

У статті аналізуються термінологічні словосполучення в економічній термінології в сучасній англійській мові. Розглядаються структурні особливості, так і семантичні характеристики компонентів цих засобів номінації економічних концептів.

Ключові слова: термін, термінологічне словосполучення, номінація, атрибутивний компонент, вторинне значення.

WORD COMBINATIONS OF ATTRIBUTIVE TYPE IN ECONOMIC TERMINOLOGY

The article investigates terminological word combinations in economic terminology of Modern English. The author analyzes both structural and semantic peculiarities and characteristics of the components of these means of nominating economic concepts. The definition of the term is given in the article. Approaches to term interpretation are described. The approaches offered deal with definitions made by Russian and Belarus scholars. The Author focuses on the structural peculiarities of term formation. Models of term formation are mentioned and described. Predominant ones are the models like: A + N, N + N, N's + N, N + prep + N, Part I + N, Part II + N, Ger + N. The list of the models indicates to a broad set of instruments which serve as a basis for term formation. The source for the illustrative material is a selection of terms selected from the sphere of economy.

One of the dominant sources terminology enrichment is the sphere of literary language. The units of this language acquire new meanings along with the sphere of functioning. Their semantics undergo changes within time.

Analyzing the model of term formation N+Adj., we come to the conclusion that synonymic and antonymic relations are typical for it. Economy development and changes in different spheres of human activity increase changes in semantic of words. One of the tendencies in this context is term formation which is progressing due to semantic changes observed in the lexical units.

Key words: term, terminological word combination, nomination, attributive component, secondary meaning.

В работах по филологии, посвященных исследованию терминологии, термин определяется как «слово или словосочетание, обозначающее понятие специальной области знания или деятельности» [7], «слово или составное наименование, созданное для обозначения понятия науки и техники, разных областей знания» [5], «это достояние науки, необходимый элемент научного языкового стиля...», который способен «строго логически обозначать предметы и явления действительности» [4], «это слово или словосочетание для выражения понятий или обозначения предметов, обладающее благодаря наличию у него строгой и точной дефиниции, четкими семантическими границами и поэтому однозначное в пределах соответствующей системы» [3], слово, «...значение которого образует понятие в указанном смысле, т.е. является профессионально дефинированным» [2], «это слово или словосочетание определенного естественного языка, содержанием... которого является научное, техническое или другое специальное понятие» [8]. Из проведенных определений термина следует, что это понятие включает помимо отдельных слов и терминологические словосочетания, которые «представляют собой семантические целостные сочетания двух и большего числа слов, связанных с помощью предлога или беспредложным способом» [12], или «многокомпонентные раздельно оформленные, семантически целостные сочетания, образованные путем соединения двух, трех или более элементов» [13]. Хотя термин определяется исследователями по-разному, но при этом все они непременно подчеркивают его специальное профессиональное употребление.

С. В. Гриднев отмечает, что в различных терминосистемах около 95% их состава представлено терминологическими словосочетаниями [5], а в английской экономической терминосистеме терминологические сочетания составляют около 90% всей номенклатуры, среди которых именные словосочетания оказываются преобладающими [15].

Анализ незначительного терминологического массива свидетельствует, что двухкомпонентные терминологические словосочетания оказываются преобладающей моделью, потому что «они признаны оптимальным языковым средством в разных областях современных наук и практической – технической и экономической – деятельности» [10]. Эти образования различаются как по лексическому составу, так и по структуре и типу связи, которая устанавливается между компонентами.

В структурном отношении среди двухкомпонентных сочетаний выделяются следующие модели именных атрибутивных терминологических словосочетаний: A + N (hard cash, mutual contract), N + N (bill collector, equity conversion), N's + N (cashier's check, client's commitments, producers' cooperative), N + prep + N (convergence of prices, capitalization of assets, charging of discount, cashing of check), Part I + N (functioning capital, fluctuating charges), Part II + N (assigned compensation, collateralized credit, sunk capital, fixed costs), Ger + N (lending capacity, dealing center, handling charges).

Нами предпринята попытка анализа экономической терминологии, представленной в Современном англо-русском словаре по экономике, финансам и бизнесу, 2007, выборка на букву «с». Предметом нашего рассмотрения являются терминологические сочетания, состоящие из субстантивных слов, определяемых прилагательными. На основе этого критерия нами было отобрано 385 структур, в качестве ядерного компонента которых используются 119 существительных. При проведении семантического анализа отобранные примеры затем проверялись по нескольким другим лексикографическим источникам [15; 16; 17].

Одним из источников пополнения терминологии являются единицы литературного языка, которые в своем изменчившемся функционировании приобретают новые значения: *ceiling* (cf. 'the top inside surface of a room and' the highest limit or amount of sth'), *call* (cf. 'act of speaking' and 'a demand for payment of a loan by a lender', 'a demand to pay for new shares